

Primorski List

Poučljiv list za slovensko ljudstvo na Primorskem.

Vse za vero, dom, cesarja!

Izhaja vsaki četrtek ob 11. zjut. Rokopisi se ne vračajo. Nepravljana pisma se ne sprejemajo.

Cena za celo leto 6 kron, za pol leta 3 krone. Za manj premožne 4 krone za celo leto.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
IVAN BAJT.
Tisk. Narodna tiskarna v Gorici.

Naročnina in oznanila sprejema upravnštvo v Gorici, Se-miška ulica št. 9. Posamezne številke se prodajajo v tobakarnah v Šolski ulici, Nunski ulici in na Korenskem bregu (Riva Corno) št. 14 po 10 vin.

Rokopise sprejema uredništvo v Gorici, dvorišče sv. Hilarija št. 7.

Pozor prijatelji!

Prosimo, berite!

Volitve volilnih mož so že pričele. Od njih je odvisna volitev dveh slov. poslancev. Zdaj je torej čas zganiti se in delati, če zdaj zamudimo delo, bodo potem vse besede le bob v steno. Prijatelje torej lepo prosimo, naj zdaj vse drugo delo kolikor mogoče odložijo in naj se trudijo za dobre volitve.

Narodno-napredna stranka bo napela vse sile, da bi zmagala. Ima pa ta stranka veliko denarja, ker ima tajne fonde, iz katerih zajemlje in vrhu teh fondov ima pri denarnih zavodih neomejen kredit. Denar vže rompa po deželi in agitatorji pojijo po vseh vsaki svoje krdelce, ki pojde v boj na dan volitve.

Mi denarja svojega nimamo, a ljudskega ne smemo rabiti za take namene. Toda tudi brez denarja bomo zmagali, če storiti vsak svojo dolžnost. V ta namen naj se osnuje v vsaki vasi volilni odbor, ki bo agitiral in ljudi poučeval. Naj se nihče ne zanaša, da bodo ljudje storili svojo dolžnost, če ne bodo poučeni in organizovani.

Naša prva beseda velja č. gg. duhovnikom. Pojdite vsi osebno na volišče in vstrajajte pri ljudstvu do konca, saj se gre za njegovo časno in večno blaginjo. Ne imejte pri tem nobenega ozira na dopise liberalnih listov. Za zdaj ne čitajte takih listov. Če se zdaj umaknete ali če propadete, vas bodo s škorpijoni bili celih šest let. Če zmagate, vas bodo poštivali in v enem letu se bodo narodno-napredni hujšači močno ohladili. Torej vsi osebno volit, kdor pa pošlje druge, ni nič storil!

LISTEK.

Srečna smrt.

Godilo se je v nekem glavnem mestu, kar se tu pripoveduje.

Vstopimo v malo sobico... ubožno opravljeni, pa čisto in lično. Pri oknu stoji veliki šivalni stroj, poleg njega miza, na kateri je vže silno porabljenata svetilka. Na zidu pri oknu je ptičja kletka, na oknu nekaj loncev z ovelimi cveticami.

Sobica je skoro vsa natlačena, ker poleg tih prebivalcev so tu še dve osebi: zdravnik in pa gospodinja. Oba stojita poleg borne postelje, na kateri leži vsa onemogla in smrtno bleda ženska. — Komaj odpira radi utrujenosti oči ter le težko odgovarja na vprašanja, katera ji stavi zdravnik — ves zavzet od sočutja.

„Utrijena, silno zdelana“ šepeče ter dostavi glasno: „V bolnišnico Vas bomo morali prenesti, da boste imeli dobro posrežbo ter se odpočijete.“

Solze zaliijo lahkočno njene trepalnice, temno oko se ozre na zdravnika, potem potuje do ptička in do cvetka na oknu, do svetilke in stroja, kakor bi se hotela od njih posloviti. Zdaj pa obstoji oko na podobi žalostne Matere Božje, okrašeni z rožnim vencem. Bila je na zidu zraven postelje.

Potem pritrdi z glavo zdravniku. In malo ur potem je ležala Zofija — tako

Naša druga beseda velja gospodom županom. Prosimo Vas, gg. župani, varujte poštenje slovenskega ljudstva, varujte pa tudi sebi čast! Pojdite vsi osebno agitirati in dajte se voliti v obeh kurijah. Pomislite, da ako propadete, Vas bo narodno-napredna stranka celih šest let sramotila v časopisih. Ne Vi, ne Vaše družine in ne Vaši prijatelji, ne boste imeli več miru. Če bodo količaj mogli, Vas bodo vrgli iz vseh zastopov: iz starešinstva, iz cestnega odbora, iz krajnega in okrajnega šolskega sveta itd. Župani! Zastavite vse svoje moći, da zmagate, ker drugače gorje Vam pred goriškimi roparji.

Gg. učitelje, ki so z nami, prosimo, naj delajo, ker če zmaga narodno-napredna stranka, ne bo imel nihče miru, kdor ne trobi v njih rog. Znano je, da gg. učitelji, ki so naših načel, vže zdaj čutijo jezo narodno-naprednih udov okrajnih šolskih svetov. Torej pozor in na delo!

Vsem prijateljem kličemo: Vsi osebno na delo, vsak na svojem mestu, nihče se ne zanašaj na druge, ampak storiti kar more!

Katoličanstvo in napredek.

Govoril na drugem slovenskem katoliškem shodu dr. Jos. Pavlica.

(Dalje).

Spoštovani zborovalci! Ako je res, da so naši katoliški nauki načela napredka in svobode, tedaj so gotovo pokazala svojo moč v zgodovini XIX. stoletij. In res: zgodovina priča, da katoličanstvo je bilo princip napredka in svobode naroda. Ne utegnem danes podrobno o tem govoriti, le glavne misli naj povem.

je bilo šivilji ime — v bolnišnici na snažni postelji s snežnobeliimi preprogrami, v roki trdno držeč s suhim belimi prstimi rožni venec, globoko dihaje.

Zdravnik je povedal prednici usmiljenih sester, da je dekle zgubljeno. Vsled dela, pomanjkanja in nočnega čuvanja, vsled telesnega in duševnega napora, je tako oslabela, da se bližajo njene moći h koncu.

Drugo jutro so vže revno bolnico napravljali na smrt. Zofija, ko so jo razodeli oprezzo njeni stanje, je srčno prosila, naj pošljejo po spovednika. Obtožila se je v temeljiti dolgi spovedi vseh znöt in pregreškov svojega življenja. Na to je zaužila z vso ponižnostjo Telo Gospodovo ter prejela krepilo sv. olja.

Vsa srečna, svesta si, da je v mislosti Božji, leži na postelji. Njene misli so molitve, zagotavljanje neizmerne ljubezni in polnega zaupanja do Božjega očetovskega srca. Bere se ji na obrazu, kako željno hrepeni po nebesih, katera so ji pač zagotovljena.

Mej tem, ko se od vsega sveta pozabljena uboga šivilja na smrt pripravlja, se vrši v glavni mestni cerkvi vesel dogodek. Ženin in nevesta klečita pred altarjem, menjujeta si prstana in izgovarjata za vselej obvezno besedico „da“. Nevesta pa, v bliščiči beloti svatovskega oblačila in svilnate tanjice angelju podobna, a še lepša v čisti obleki svetega devištva in

1. Katoliška cerkev je našla zelo razvito kulturo, grško-romansko. Ali je cerkev morda rekla: To kulturo razbijimo? Tega cerkev ni rekla, ampak nasprotno: To kulturo ohranimo in spopolnimo, to kulturo razširimo med vse narode in branimo proti barbarom divjakom. Ti so na vseh koncih vhajali v rimsko državo in razbijali, kar sta v tisoč letih um in dlan postavila.

2. Barbari so zmagali rimske moči, ali cerkev je one divje narode vzgojila in ustvarila ponosne in svobodne narode, kakoršnih paganstvo ni poznalo. Po rimskih pojmih so bili le Rimci svobodni državljanji in res celi ljudje, vse drugi le barbari, odvisni sužnji, brezpravni. Zasluga katoliške cerkve je, da so se narodje osvobodili, da so ustvarili nezavisne države, da je narod poleg naroda ravnopraven, ponosen, junak, a vendar v bratski zvezi z vsemi drugimi. In to svobodo krščanskih narodov je cerkev branila proti nasilju nevernikov, kakor proti nasilju krščanskih samodržcev, ki so bili lakomni tuje zemlje. Isti narodje — evropski — so zdaj gospodarji sveta, ne po moči števila, ampak po moči napredka in svobode, katere moči drugi narodje nimajo.

3. Ali preidimo naravnost v XIX. stoletje. Saj nasprotniki — vsaj deloma — priznavajo zasluge katoličanstva v preteklosti, ali pravijo, v velenaprednem XIX. stoletju je katoličanstvo zaostalo. Nasproti katoličanstvu hvalijo zdaj prikrito zdaj bolj očito celo pravoslavje kot princip napredka in svobode, pravoslavje, katero se z napredkom ni še srečalo ali vsaj skušnje z modernim napredkom ni še prestalo. Še bolj pa hvalijo nasproti katoličanstvu protestantizem in liberalizem (racionalizem).

Protestantizem, da je načelo napredka in svobode? Jaz pa pravim, če je protestantizem res načelo napredka in svobode, moral bi bil pokazati svojo moč od 1650 do 1750, ko je bil v pol-

nepokvarjene mladosti, ko se vrača v sprevodu svatov na strani svojega moža — misli mar na njo, ki jej je napravila svatovsko oblačilo kot zadnje delo?.... Ali se spominja svoje nekdanje sošolke in vedne tovaršice, ki je dospela na rob svojega življenja ter čaka v bolnišnici smrti?....

Drugo jutro, ko sta se mlada zaročenca vrnila od sv. maše, vpraša nevesta svojo mater: „Mama, kako gre pač Zofiji? Predvčerajšnjem mi je poslala po nekem drugem moženitansko obliko; gotovo je kaj bolna, ker sicer bi sama prišla?“

„Skoro gotovo bo te dni svoje častitke doposlala“, je bil odgovor. „Pa saj gre lahko Lizika vprašat, kako je z Zofijo.“

Za eno uro se vrne deklica ter sporoči, da je Zofija v bolnišnici ter je hudo bolna. Za pol ure potem sedi vže poleg postelje mlada žena in se pogovarja z njo prav nežno ter jo jokaje tolazi. Bile so pač vedno dobre prijateljice od mladih nog in vže zdavno je bilo dogovorjeno, da bo le Zofijna roka in nobena druga zgotovila svoji tovaršici svatovsko obliko.

„Čistejsa in boljša roka bi mi pač ne mogla narediti ženitanske oblike kakor moje Zofije“, tako si je mislila nevesta in tako je tudi bilo. Dasi je bila Zofijna uboga, ostala je vedno pridna in dobra.

„Kako me veseli, da ti ugaja oblike ljuba Berta!“ tako je dejala s tihim gla-

nem cvetju in ne še le od 1750 do 1850, ko ga je nacionalizem spravil ob bistvo.

Vprašam pa: katero stoletje v zgodovini krščanskih narodov je duševno bolj revno, ko ravno XVII. in prva polovica XVIII.? In kedaj je svobodoljubnost bolj propala ko takrat, ko je zavladal znani zloglasni absolutizem in zavladal ravno zato, ker je protestantizem zaplenil zastavo svobode, katero je katoliška cerkev vzdržavala proti samodržcem?

In vendar, pravijo nasprotniki, je protestantizem načelo napredka, saj so protestantovski narodje — Prusi in Angleži — napredovali, katoliški — Španija Italija in celo Francoska — prodajajo.

Odgovarjam: Če vže hočemo pripisovati napredek narodov v XIX. stoletju temu ali onemu verskemu in filozofskemu naziranju, moramo zaslugo priznati naacionalizmu ali liberalizmu, ker je ta vodil evropsko politiko, in ne protestantizem ali katolicizem.

Če je bil liberalizem res načelo napredka in če je baš on pospešil napredek, moral bi bil to učiniti tudi v Španiji in Italiji, ki ste bili še bolj liberalni, ko Prusija ali Anglija, cesar pa ni učinil. Iz tega je jasno, da moderni napredek nekatoliških držav ni ravno uspeh liberalizma, ampak da izvira iz drugih pogojev in razlogov. Saj sv. vera ni vse in cerkev sama ne more in tudi ne sme vsega sama, narodje si morajo tudi sami pomagati, če hočejo napredovati.

Rekel sem, da je v XIX. stoletju liberalizem vodil politiko narodov. Noben sistem ni toliko hvalej svoje naprednosti in svobodoljubnosti ko liberalizem. Ne bom tajil, da niso liberalci ničesar storili za napredek in svobodo, ali vprašam: se-li upa liberalizem povedati eno samo resnično pridobitev, katero bi bila cerkev zavrgla? Da, uprla se je katoliška cerkev „marsikateri napredni misli in marsikateri svobodi“ in dolgo časa je bila cerkev v tej borbi sama, ali ob

som. Vsakim šivom sem ti ušila tisoč in tisoč voščil in prošenj do Boga za tvojo srečo. O bodi srečna, prav srečna, draga prijateljica!“

„Hvala ti tisočkrat, ljuba Zofija; to mi prinese gotovo bogatega blagoslova! Toda oh, kako se mi smiliš! Kakošno življenje si ti imela, kaj imas od njega? Nič kakor delo, delo, skrb in trud. Oh, kako se sramujem pred tabo, kaj sem jaz proti tebi?“

„Tvoj poklic se še le zdaj začenja“, je odgovorila, moj je pri koncu. Veruj mi, jaz nisem bila nikoli nesrečna. Deset let je, odkar mi je umrla mati in obljužbila sem ji, da nikdar in nikoli ne pozabim svete cerkve, naj pride karkoli hoče.

Tega sem se držala. Bilo je lažje in lepše, kakor ti misliš. V cerkvi ob nedeljah in praznikih pri slovenski službi Božji, pri sveti maši v zgodnjih temnih jutrajnih urah užila sem na tisoč duhovnega veselja. Ravnalna sem se po svojem spovedniku, in ga v vsem ubogala. Pomagal mi je sjetom in opominom. Od dneva do dneva sem rajši molila in ah, sv. obhajilo je bilo moja največja blaženost. Le eno sem poznala, cesar sem se držala in oklenila: sveto cerkev, Srce Jezusovo, ljubo Mater Božjo, sv. angelja varha in — kako srečna sem bila pri vsem uboštvi in pri najtežjem delu! Nikoli nisem prav za prav imela hudi

koncu stoletja se je cerkvi pridružila najnaprednija stranka — socijalno-demokrščka, ki je še vse hujše obsodila „napredek“ in „svobodo“ ostarelega liberalizma. Otroci sveta se menjavajo, cerkev ostane!

In vendar, spoštovani zborovavci, ne smemo si prikrivati, da smo v maličem resnično zaostali. Zaostali smo katoličani, ker nimamo v državah Evrope tiste veljave, ki nam po številu in delu gre. Zaostali smo v primeri s prejšnjimi vekmi, ker naša načela nimajo tiste moči na duhove ko nekdaj. Zaostali so katoličani tudi v narodnem gospodarstvu in sploh v podjetnosti, n. pr. v časnikarstvu, v društvenem življenu itd. — Na Nemškem se je vnel v tem prepir, ki se širi čez nemške meje in katerega ne bo tako kmalu konec. Krvivo zvračajo gosp. na to in na ono: na vlade, na svet, na pekel itd. Ali ti niso pravi zadržki napredka. Svet je bil vedno svet; hudič je bil vselej naš nasprotnik, ali ne more nam nič, če mu sami ne dovolimo; vlade so bile tudi nekdaj nasilne, ali tudi Bog je vedno isti Bog, ki nas ljubi in se vojskuje z nami. Njegova roka ni prikrajšana in ni oslabela, da nam ne bi mogla pomagati, ako bi mi svojo dolžnost storili. Za to pa menim, da smo sami krivi, če nismo napredovali.

Spoštovani zborovavci! Rad bi videl, da bi se vsi vrnili s shoda s to mislio: Sami smo krivi! Iz te zavesti bi se rodilo zaupanje, da će le hočemo, bo bolje in bo dobro. A na drugi strani bi odložili s srca vsako jezo in nevoljo na nasprotnike ter bi šli z mirnim srečem v boj brez sovraštva, da celo brez žale besede. Sami smo krivi, sami si pomagajmo, nasprotniki nam ne bodo nič mogli. (Dalje pride.)

Nove volitve za državni zbor.

Dne 12. t. m. so bile volitve volilnih mož v Črničah, kjer je zmagala liberalna stranka z 11 glasovi večine (3 za V. kurijo in 4 za IV. kurijo), na Vogerskem, kjer je zmagala kat. stranka (1 za V. kurijo in 2 za IV. kurijo) in v Čepovanu. Dne 13. t. m. je bila volitev v Smarjah, v Št. Petru in Trebuši; dne 14. t. m. v Rihenbergu in Solkanu za V. kurijo; v Lokovcu za V. in IV. kurijo; dne 15. t. m. v Rihenbergu in Solkanu za IV. kurijo, v Banjicah za V. in IV. kurijo; dne 16. novembra: v Dornbergu in Vrtojbi za peto kurijo, v Batah za peto in IV. kurijo; dne 17. nov.: V Dornbergu in Vrtojbi za IV. kurijo, v Grgarju za V. in IV. kurijo; dne 19. novembra: v Gabrijah in Desklah za peto in četrto kurijo; dne 20. novembra: v Sv. Krizu in Kanalu za peto kurijo; dne 21. novembra v omenjenih dveh občinah za četrto, v Šempasu in Ajdovščini za peto kurijo; dne 22. novembra: v Lokavcu za peto in četrto kurijo, v Šempasu za četrto kurijo,

skrbij, ljubi Bog je vedno za me skrbel. In sedaj je konec mojega življenga, truda in bede, sedaj konec mrazu in lakote, bližam se nebesom, Bogu, Njegovim svetnikom in angeljem, k svoji Materi; ali mi tega ne privoščis?

„Da, res, ti si sveta“, vzdihnila je Berta, „o kako srečno smeš ti umreti!“

„Da, glej, naključilo se je, da sem za naji obe zgotovila svatovsko obleko, tvojo za svatbo tukaj, mojo za tam zgoraj v nebesih! Ah, Berta, kaj se ti znaše vse na svetu pripetiti — o le oklepaj se trdno, trdno svojega Boga in Njegove svete cerkve!“

„Da, Zofija, hočem, in tudi ti moraš ostati moja dobra prijateljica in moraš v nebesih za me in za moje moliti, kaj ne?“

„Da, gotovo storim“, je rekla bolnica z zadnjim naporom ter je podala obe roki prijateljici, ki jih je sklenila v svoje, „in sedaj bodi pozdravljeni tisočkrat!“

V tem trenotju se zaslisi v bližini nek šum; tiki koraki se bližajo, sliši se šepetanje. Mlada nevesta se obrne, vsa osupena takoj vstane. Prudnica usmiljenih sester spremila kraljico, pokroviteljico zavoda. Visoka gospa se naravnost poda k bolnici. Lep prizor jo je vidno ganil. Ob pogledu umirajoče device, na katere čistem obliju se je zrcalila blaženost neba in katere oči so pogledavale tako čudovito lepo, obstala je kraljica nema in

v Anhovem za peto kurijo; dne 23. novembra; v Kamnjah, Gojačah za peto in četrto, v Anhovem za četrto kurijo; dne 24. novembra; v Skriljah, Vrtovinu in v Avčah za peto in četrto kurijo; dne 26. novembra v Renčah, Mirnu in Kalu za peto kurijo; dne 27. novembra; v omenjenih treh krajih za četrto kurijo; dne 28. novembra; v Kozani in Kojskem za peto, v Ajbi za peto in četrto kurijo; dne 29. novembra; v Trnovem in v Ročinju za peto in četrto, v Kojskem za četrto kurijo; dne 30. novembra; v Podgori za peto, v Št. Ferjanu za peto in četrto kurijo; dne 1. decembra; v Podgori za četrto, v Št. Andrežu za peto in četrto kurijo; dne 3. decembra; v Biljah in Sovodnjah za peto in četrto; dne 4. decembra; v Opatjemselu in Ločniku za peto in četrto; dne 6. decembra; v Gorici za peto kurijo. — Na Krasu se bodo vršile volitve tako le: dne 17. novembra; v Sežani in Naklu; dne 19. novembra; v Nabrežini, Slivnem, Št. Polaju, Gabrovici in Koprivi; dne 20. novembra v Avberju, Tomaju in Štijaku; dne 21. novembra; v Lokvi, Rodiku, Vojščici, Selu in Brešovici; dne 22. novembra; v Povirju, Štorjah, Brjah, Pliskovici in Velikem Dolu; dne 23. novembra; v Dutovljah, Skopem, Štanjelu, Komnu, Škrbini; dne 24. novembra; v Mayhinchah, Vejikem Repnu, Zgoniku; dne 26. novembra; v Gorjanskem, Temnici in Kobljiglavu.

Na Kranjskem — Shod zaupnikov katoličko-narodne stranke je soglasno sprejel kot kandidate za kmečke občine bivše poslance Venzajza, Pogačnika, Povšeta, Pfeiferja in Žitnika. Katoličko narodna stranka postavi tudi v mestih svoje kandidate.

Na Koroškem se Slovenci pridno gibljejo. Bog jim ohrani velikovski okraj. V V. kuriji bodo podpirali krščansko socialnega kandidata.

Na Štajerskem se oglašajo volilci proti kandidaturi viteza Berksa za celjski volilni okraj. — Dekan Žičkar prodere v peti kuriji. — Dvorni svetnik dr. Ploj je sprejet kot kandidat za ptujski-ljutomerski okraj.

Politični pregled.

Škofovska posvetovanja so pričela dne 6. novembra na Dunaju.

Hrvaščina v Dalmaciji, uradni jezik. — V Dalmaciji so uradovala do sedaj politična in sodna oblastva izključno v italijanskem jeziku. Pred nedavnim pa se je osmeliš neki sodni uradnik tudi v svojem notranjem uradovanju posluževali se hrvaščine. Proti njemu so predstojniki uvedli preiskavo. Uradnik se je pritožil in najviše sodišče je odločilo, da uradnik ni postal protipostavno, ker italijančina ni zakonito določena kot izključni uradni jezik v Dalmaciji.

Dr. Ebenhoch, zgornjeavstrijski deželni glavar, je govoril na shodu

tiha. Ko jo je visoka gospa razne reči povprašala, rekla je še sočutno: „Ali še kaj želiš? Povej, vse dobriš, kar ti bi znalo biti v tolažbo!“

Lahna rudečica je pobarvala obličeje bolnice. Trdno prime v roke sv. razpelot pogleda na Križanega, potem pa na kraljico ter reče tiko: „Hvala tisočkrat, Vaše Veličanstvo, ne potrebujem ničesar, imam vsega.“

Nagnila se je kraljica nad njo ter ježja zašpetala: „Srečni otrok, tebe zavidam!“ In oko vladarice se je v solzah zalesketalo.

„Bog blagoslov Vaše Veličanstvo tisočkrat!“ odgovorila je Zofija z neizrekljivo hvaležnostjo. Kraljica je vprašala še nekaj Berto, potem pa je šla ginjenja dalje.

Zvečer istega dneva je Zofija blaženo umrla, in ž njo so zagreli drugi dan skrivnost, da je bila od mladih nog Zofija namenjena ženini Berte. Zvedela je to Zofija poprej slučajno, ko je strašna nesrečna doma očetu ukradla vse premoženje. Ne le brez zavisti, ampak s prav veselim in požrtvalnim srečem je napravljala in okrašala svoji srečni prijateljici svatovsko obleko.

Mesto časnega ženina je čakal nanjo večni. Z deviškim mirtnim vencem, ki je bo nikoli ovenel, je šla k njemu — za večno.

(Kümmel, „In Gottes Hand“; prev. J. L.)

katoličkega političnega društva v Lincu. Govoril je o položaju v zadnjem državnem zboru. Govoril je tudi o združitvi z ostalimi nemškimi strankami. Temu pa vgovarjajo razna katolička glasila. Povdajajo namreč, da bode Ebenhoch za združitev dobil prav malo pristašev v katolički ljudski stranki.

V Severno-ameriških državah bodo pomladi volitev predsednika. Pri volitvah volivih mož je zmagal dosedanje predsednik Mac Kinley. Demokrati protikandidat Bryan je podlegel. — Američani pomnože svojo mornarico. Gradilo se bo skupno 32 vojnih ladij.

Z južno-afriškega bojišča dohajajo za Angleže neugodna poročila. Buri so se preskrbeli z velikimi zalogami živil in streliva. Njih bojne vrste so se jele znova polniti z novimi krepkimi močmi. Vse pričakuje nove vstaje v kapski koloniji. Vrhnu vsega pa se je pričel vpor celo med angleškimi vojaki in so moralib zbor tega razpustiti že več polkov.

Iz Kitajskega prihajajo le „nabavana“ poročila. Resnica se ne zve. Kitajski cesarski dvor dela priprave na beg, ker velesile nočajo odnehati od svojih zahtev. Kitajska cesarica je dala obglavit 15 angleških podanikov, ki so podpirali cesarja, pri njegovi nameri podati se nazaj v Pekin. Grof Waldersee pa je potrdil smrtno odsodo nad petimi odličnimi kitajskimi uradniki. Med tem pa kitajski razbojniki svobodno razsajajo.

Novice.

Spominite se, spominite se! — Konec leta se bliža. Prosimo vse gg. naravnike da nam dopošljejo zaostalo naravnino. Prijatelje in dopisnike prosimo, da izpodbjajo naravnike k rednemu plačevanju.

Imenovanja v finančni stroki. Predsedništvo tuk. finančnega ravnateljstva je imenovalo: vodjo carinskega urada v Červinjanu Ivana Herbiča a carinskem oficijalom glavnega carinskega urada v Trstu; oficijala tuk. glavne carinarne v Jakoba Marconu voditeljem carinskega urada v Červinjanu; oficijala Karola Polschaka a oficijalom carinskega višjega urada, asistenta Josipa Boschha oficijalom, vežbenike Ernesta Bartolini, Almeriga Chitterja in Silvija Tossoni-Pittonija asistentom ter davčnega višjega kontrolorja Mihaela Cimadora davkarjem v IX. plačilnem razredu.

Primorski List in naši trgovci in obrtniki. — „Soča“ pravi, da mi napadamo vsakega, ki ni naše stranke, tako da smo n. pr. napali g. Jeretiča, trgovca s papirjem. Reči moramo, da nam je to čisto novo. Mi smo javnosti samo povedali, da je poleg Gabrščeka tudi g. Jeretič podpisal ovadbo proti „Prim. Listu“. O g. Ant. Pečenku, vino-tržcu v Gorici, smo rekli le, da je pristaš liberalne stranke, ki je sv. cerkvi in duhovščini do skrajnosti sovražna. To je ves goli faktum. Mislimo, da smemo povedati, kar gospodje očitno kažejo. Sicer pa moramo reči, da se nam zdi zelo čudno, kako more „Soča“, ki je vse ljudi na Goriškem do kosti obrala, očitati nam, da napadamo.

Tožba proti „Prim. Listu“. — V kratkem času bodo sedeli na zatožni klopi dr. Jos. Pavlica, dr. A. Pavlica in odgovorni urednik Iv. Bajt. Kot tožitelji so nastopili radi razraziljenja časti gg. Dekleva, Konjedic, Jerkič, Gabršček, Jeretič in dr. Tedaj ves štab trgovsko-obrtnice zadruge! — Gospodje že komaj čakajo, kedaj vtaknejo v luknjo te tri klerikalce. Pravda bo velezanimiva. Za to priliko si bo treba preskrbeti stenografa. Vse podrobnosti hočemo prinesi v listu. Na svodenje tedaj, liberalna banda! Il koncu povemo še, da je otočnica tako neumno spakedrana, da bi se ji krave smejale. Morda jo še objavimo.

„Soča“ in vero. Pod tem naslovom bo pač potrebna stalna rubrika v našem listu. Neverjetno je, kako se zagonja „Soča“ vedno bolj v cerkev in vero. Da se o tem tudi naši čitalci prepričajo, navedemo par vzgledov. V št. 129. piše: „Liguorjeva morala, ki dovoljuje laži in celo krije prisegi, vse k večji časti božji... je edini pripomoček go-

spodom nuncem v kritičnih časih. Namen posvečuje sredstva“.

Kakor znano je Alfonz Liguori cerkevni učenik, njegovo moralo je cerkev priporočila. „Soča“ se pa je drzne podkritati, da dovoljuje laži in celo krije prisegi! Pozivljemo jo torej, da nam svojo trditev dokaže, sicer si pritisne pečat „nesramne obrekovalne habure“!

„Soča“ strinja se dalje popolnoma z dr. Trillerjevim geslom: Proč od Dunaja in Rima. Piše namreč, da pod tem gesлом „misli dr. Triller in njegovi somišljeniki (nej katere moramo pričevati tudi Gabrščeka, Tuma in druge naprednjake) emancipacijo od Dunaja in Rima za Slovence!“

A proč od Rima znači proč od papeža, proč od katoličke cerkve! — Najlepše pa še pride.

Strah in trepet obeta katolički cerkvi „katolička“ — „Soča“. Poslušajte, kako piše doslovno: „Usodeljni nauki takozvane „učence cerkve“(!) so silno nevarni in utegnejo roditi posledice, pred katerimi se bodo nekega lepega dne tresli njihovi oznanjevalci in tisti visoki dostojanstveniki katoliške hiarhije, ki dopuste taka krivoverstva in toliko zbesnelost!“ In zopet dalje:

„Škoda v najskrajnejših posledicah... zadene morda vso sedajino ogromno klerikalno organizacijo, zadene bridko vse stanovalce po farovžih brez izjeme, zadene vso (!) hiarhijo in po prebridkih skušnjah nepobitne zgodovinske resnice utegne zadeti tudi cerkev sam“.

V št. 129. pa čitamo: Ako pojde tako naprej se brez dvoma pokažejo posledice da bodo začeli javkati (!) ne le po farovžih, ampak tudi po škofijah (!) in v Vatikanu!!! —

— Oj, strašno gorje! — Za vse to se ve so liberalci čisto „nedolžni“. „Soča“ zatrjuje: „Za to bodo odgovarjali drugi, ne pa mi pristaši narodno-napredne stranke!“ — Oj ljuba nedolžnost, oj kje si doma?! —

Paberki iz „Soče“. V št. 131. je vendar enkrat „Soča“ priznala — kar je prej vedno zanikala, — da se ves razkol na Goriškem ne vrti le okoli dveh strank, ki si stojita po svojih načelih druga druga nasproti.

Ker se pa naša stranka oklepa krščanskih načel, ni težko uganiti, kako načela zastopa „Sočina“ stranka.

Svojih načel sicer nikoli jasno ne pove, a kljub temu se baha na vsak korak, da ima „jasen program“. Če se ji dokaže njeno nasprostvo proti veri, koj se hinavsko umakne pod frazo: „Mi nismo proti veri, nismo proti duhovščini!“ Pa koj v drugi vrsti pikne hujše — kot vsaka kača.

V vseh predelih slišiš odmevati slavospeve na svobodomiselnost in „narodno-napredne“ ideje. Kaj razume pod temi idejami, „Soča“ noče povedati naravnost. Pač pa tolmači prav njen naprednost ljudstvo samo. „Bodite proti farjem, pa boste tudi vi napredni“, je podučeval nekje neki zaupnik — na deželi svoje poslušalce.

Da, da! Vaša naprednost je zgoj „udrihanje po veri in duhovščini“.

Še nekaj našim somišljenikom za kratek čas. Vsek dan dobivamo nove naslove, nove primke. Tako nas imenuje „Soča“ v št. 131. „sovražnike“ ljudstva, pred katerimi ni nikdo varen, ki vklepamo ljudstvo v spone „nevede in teme“, ki smo toliko časa „steparili“ naš ubogi narod. Očita nam zvitovsko, peklensko „zlobe“ satansko in nečloveško „obrekovanje“, nazadnjaštvo. Nazivlje nas „paše“, „tirane“, „brezvestne in propale duše“. Z veseljem čakamo, kako nas bo „Soča“ prihodnji odlikovala. — Povejte, ne govori li „Soča“ silno olikanu in dostojno? Ah, kako krasna mora biti ta „narodna naprednost“! —

Protestantje o katolički cerkvi. — Na Saksonskem je imela občini zbor v Cvetavi deželna „Evangeljska zveza“. Protestant dr. Koltzsch iz Draždan, je na shodu govoril kot zastopnik evangelijskih delavskih

lotil socialnega vprašanja, kateremu se ne more nihče več izogniti. Ona pridno zbira na delo duhovnike in posvetne može. Kat. de layska društva so postala na Nemškem velikasila, od katere se moramo mi mnogo učiti, ki smo še daleč zadej za katoliško cerkvijo. Njihovim obsežnim delavskim društvom zamorenem je malo naših nasproti postaviti. Mi rabimo nekaj od potjudnosti kat. cerkve, mi rabimo ljudstvo. Manjka nam tudi zadržni duh kat. cerkve. Mi le preveč kritikujemo! —

Krasno priznanje ist ust — nasprotnikov! Kako smejeti se more torej človek „katoliški“ „Soči“ in njeni nevednosti, ko piše v št. 128 v napredku ogerskih Slovakov ter pristavlja: Toda njih protestantska (!) duhovščina jim ne meče polem pod noge, kakor naša katoliška, marveč pridno dela žnjimi! — Ignorantnost!

—

Luteranski misijonar. — Poroča se nam iz „Gor“, da tam neki učitelj (Gabrščekov sorodnik?) in sobojevniki, prav pridno misijonari. Dobil je nekje slovenske sv. pismo, katero je izdala luteranska družba v Londonu in to sv. pismo nosi okoli in je razlaga kmetom. Pri neki priliki ustavili so ga kmetje čes, „saj to sv. pismo ni pravo“, ali on jin je možko odgovoril: „saj ga je izdala družba, mora že biti pravo — le poglejte in berite“. Res so pogledali, pa mu jo zasolili: „ali vi mislite, da je vsaka družba prava, g. nunc so nam razlagali pri krščanskem nauku, da mora biti vsako sv. pismo od škofa potrjeno, če bi hodili h krščanskemu nauku, bi morali to vedeti!“ Dobil jo je, spravil knjigo v žep in odšel, da najde kaj bolj neumnih poslušalcev. — Torej vidite, kako dela ta klika povsod po načelu dr. Trillerja: „proč od Rima“; — torej vidite, kako po pravici je g. Knaus imenoval napredno stranko luteransko! Torej ti misijonarji brez talarja naj sejejo ponekod seme brezverstva in krivoverstva — katoliški duhovni pa naj sedijo lepo doma — saj vera nima v javnosti ničesar opraviti — in naj oznanjujejo s prižnice samo ljubezen, kakor je reklo v Kobaridu dr. H. Tuma. Da potem bodo lahko radi imeli duhovnike, če puste ti in mirno gledajo, kako trga volk čredo Kristusovo. — Duhovniki, pozor! Ven iz zakristije! — Ljudstvo, varuj se takih sleparjev-misijonarjev!

Tumova veroizpoved. — Na shodu v Rihenbergu je dr. H. Tuma botel tudi svoji stranki na čelo postaviti naše geslo: „Vse za vero, dom, cesarj!“ Besede so tepe, zakaj ne..., vsaj za toliko časa, dokler nima mandata v Žepu. Raynati se po njih je pa prosto — svobodomiselicem. Dobre limanice za — kaline! Zato je končal svoj dolgočasni govor slovensko: „Duhovščina trobi po deželi, da narodno-napredna stranka hoče vzeti ljudstvu vero! Vzeli so si geslo: „Vse za vero, dom cesarja!“ „Jaz pa mislim, da imamo vsi vero!“ Človek bi pričakoval, da bo mož razvil svoj verski program, da bo dr. Tuma pojasnil ljudstvu, kako hoče braniti kat. vero pred židi in framsioni, kako zagovarjati tudi v javnosti nene nauke, kako skrbeti za neodvisnost katoliške cerkve ter se potegovati za čast njenih služabnikov. Toda o tem ne duha ne slaha! Vere je v strahu omenil, pa koj krenil drugam. — Mi pa mislimo, da tako versko izpoved, kakor dr. Tuma, bi lahko podpisal nele vsak krivoverec ali razkolnik, ampak celo vsak Turak in pagan, saj mislimo, „da imajo vsi vero!“ — Kakošno vero — po tem se ne vpraša!

—

Prvotne volitve na Vogerskem. V ponedeljek 12. t. m. so bile prvotne volitve na Vogerskem za peto skupino in kmečke občine. Volitev je bila zelo živahna. Volilcev obilo. Zmagala je, se ve, Coronini-Gregorčičeva stranka z ogromno večino. V peti skupini je izvoljen župnik s 57 glasov.

Tumovci so se zbirali okoli g. učitelja. G. učitelj je celo šolo pustil, da je zamogel agitovati. Pa ves trud je bil zastonji. Volilci so rekli: Juda nočemo za poslanca. Tumovci so milo gledali skozi okno. Bati se je bilo, da počijo. Zato so ostali zunaj, potem pobrali šila in kopzi.

V kmečkih občinah je dobila naša stranka 19, oziroma 20 glasov, župnik in župan. G. učitelj je dobil 4 glasove, drugi glasovi so bili razcepljeni. Dobili so po dva in tri glasove, in eden dva. Neodvisni volilci so kompaktno skupaj držali.

V Št. Petru je pri volitvi volilnih mož due 13. t. m. zmagala za V. kurijo z enim kandidatom kat. narodna stranka, v IV. kuriji pa z vsemi tremi.

Iz Gorjanskega. Nova moda agitacije. — Pret nedeljo sta imela v Gorjanskem skriveni shod dr. Tuma in Gabršček. Sklicavata sta in priklicala skupaj nekaj malo ljudi po listkih. Vse pri zaprtih vratah! in v krēmi! Noben ni smel zraven razum povabljenih par privržencev. Ljudje so se močno ludovali, da niso smeli zraven. Upili so zunaj: „kaj hudiča imate, če ste pošteni ljudje, poželite se in govorite očitno in pred svetom, ne v zaprtih sobah!“

Iz Črnič. — Trojica nečrniška se je izkazala s svojim skupnim dopisom v „Soči“ od 25. oktobra res pristna učenka Volterjeva, zvesto se držeč pravila: „Obrekuj drzno, nekaj že ostane“. G. „Tone“ divjal proti dr. Tavčarju in ni napovedaval, da bodo liberalci v bližnji bodočnosti podirali cerkev, četudi bi to radi. Še manj je pa izustil kje, da bodo žgali duhovne itd. Na gotovo je postavljal sorodnost naše napredne stranke z naprednjaki drugih dežel, osobito bratov v Belgiji. Primerit je namreč beseda dr. Tavčarjeve: „cerkev po naših gričih in dolih so znamenje naše sužnosti“, te beseda je primeril s knjižuro belgijskega framsiona pod naslovom „Napredek“, kjer je med drugim rečeno: „Kristijani niso pustili nobenega tempelja paganske starodavnosti; tudi mi sovražniki katolicanstva ne smemo ničesar trpeti“. Tudi ni „Tone“ priporočal, da „naj se shoda udeležijo v obilnem številu“, marveč je le kratko omenil, da bo po pop. službi božji shod. Pa kakor je dopisnik z umazanimi ustimi ob zadnji taki volitvi izbruhnil: „Vsi ... so k....“, tako je tudi zdaj hlastno sprejemal in začeckaval pobalinsko-sramoteno na cerkvenika, menda le od svojega „tovariša“, čes, da pridno oblikuje krožnike v našem farovžu“ itd. Seveda, kar je v bližnješi dotiki s sovraženo cerkви in ujenim duhovstvom, mora v blato! Počasi! Cerkvenik ne potrebuje kaj takega; ima toliko lastnega, da mu še ostaja čez leto, tudi mesnine! V farovžu pa ima, če ne kot podžupan, vsaj kot cerkveni ključar in kot cerkvenik pogostoma opravke. Tako je moral se nedavno zavračati že tretje „tovarišev“ samovoljno seganje v cerkveno posest. In „svetle kronice“, ki so spravile cerkvenika v škodo... ki se sedaj tega toliko skodoželjno veselite — od kod so te prišle? Prišle so od tiste stranke, katera je, kakor pravite, spravila g. Faganel v obč. starašinstvo — torej od tedanje vaše stranke! In vaš g. dr. Stanič je trdil, da take odškodnine za pot k volitvam so tudi po postavah dovoljene. Celo deželna sodnija je bila tako razsodila. Kaj se potem tako nesramno krohočete temu slučaju!? Očitna laž je tudi, da bi bil g. dekan Črničane v vsaki svoji „neslani“ pridigi zmerjal z brezverci in liberalci — še v nobeni jih ni. Kje ste pa tudi slišali, da bi bili mi pri vsaki priliki g. župana zmerjali za liberalca? Liberalce imenujemo le tiste, kateri naravnost rovajo proti kristjanstvu, kakor delate ravno vi.

G. dekanu ni še nikdo opozoril na kako dolžnost, ki bi jo imel do starega mežnarja.

G. „Tone“ nima nadalje z „Rojčovo trombo“ ne prijateljstva, ne sovrašta. Da smo se pa ti in ti zopet združili, to prihaja, kakor je že g. Faganel utemeljeval na obeh shodih, odtod, ker gre sedaj očitno za kristjansko sv. vero. Kakor sta se bila sprijaznila Pilat in Herod in sedaj dva izmed vas zoper Kristusa, tako mi za Kristusa! Komur vera ni prva, je ni vreden.

Pa se imenujete narodno-napredne! Narodni ste, dokler se vam kristjansko ljudstvo vdaja. Potem bi se pa družili z Lenščnjem in Verzenjašnjem, kakor vaš duševni oče s Šveglom in Mravljam. Naprednost si pa pripisujete po izgledu onega pisanega jezdca, ki se je bil vse del narobe na konja ter dirjal z njim

naprej in naprej — med Gabrščekove domače obrtnike pred Adamom.

Iz Craič. (Prvotne volitve) V ponedeljek smo volili volilne može za obe skupini. Vdeležili so se skoraj vsi volilci iz Črnič, Batuj in vsi iz Sela. — Batujski lepi učitelj je, kakor je šla vejetna resnica, delal celo nedeljo in vso noč prej po Batujah in Selu in sicer z velikim veseljem, ker so nas premagali. Ž nuj so prišli na volišče tudi vsi starčki, kraljevi in pohabljeni. Niti eden Batuvec, še ključar in cerkovnik, se ni iznevezil liberalni zastavi. V naši črniški fari je 154 hšt., in samo v kakih 15 hišah verjelo v nezmotljivost liberalnega papeža dr. Tuma, seveda pred vsemi naš profesor, poštni upravitelj in krēmarji s svojimi komparimi. Vsi drugi Črničanje so oddali neustrašljivo svoj glas za kat. narodno stranko. Pri naših krēmarjih ni manjkalo tistih dan ne jedi in pijače zastonj..., to se je poznalo posebno po poldne na volišču, ko je bilo vse polno pijanih.

Popoldne je bila udeležba vsled grozenja in pretenja še večja. Iz Sela je bilo v V. skupini okoli 10 z nami; pop. pa iz cele batujske fare samo g. Berbuš. Pa nič čudno, saj so v Batujah in Selu za kat. stranko razmire zelo nejasne. Žalostno! Dobro znamo, da imajo Batuvec in Selci proti nam nekaj večine, če so složni — kar se je sedaj morda privikrat zgodilo. — Razlika glasov je bila v oben skupinah okoli 11 glasov. Ne udajmo se! Le neustrašeno naprej, ker pred Bogom osebno smo zmagali!

Kobarški Kot, 1. nov. 1900. — Dragi gospod urednik! Vas prosim, da mi vzamete teh mojih par besedil za svoj list. Pišem Vam, kako žalostne čase smo doživelji dandanes na svetu. V mislih imam shod, ki ga je držal častiti gospod doktor Gregorčič v Kobaridu. Prvič je govoril Gregorčič, drugič Klavžar in tretjič Lapanja. Pri tem shodu nas je bila velika množica kmetov in vernih krščjanov. Z nimi so bili tudi naši dušni pastirji. Bilo je nas, mi se zdi, več kakor tristo. Bili smo vsi zadovoljni tega shoda in smo zaupili: „Živio naš poslanec dr. Gregorčič!“ Pa, žalibog, prišli so nekateri liberalci, kateri so upili in kričali kakor divja zver. Ne vem, ali so to delali od pijače ali od jeze. Sram jih bodi! Pa vse to jim nič ne bo pomagalo. Mi kmetje smo trdne vere, in Bog nam bo pomagal. Na 26. avgusta so tudi držali skod v Kobaridu. Bila sta Tuma in Kramarj Dreja. Pa mi kmetje nismo šli h temu shodu; tudi niso naši ne tulili ne rjuli. Tržani naj imajo pa svojega poslanca. Mi pa hočemo tudi svojega poslanca po svoji volji, in ta je naš dr. A. Gregorčič.

M. H., kmet.

Od nekodaj. Poleg drugih napadov na duhovnike je tudi ta: čes da duhovnik sam ne izpoljuje ljubezni do sovražnika. Dovoljujem si opomniti: da se sme včasih nekatere tudi malo ostro pogledati (se več v srcu se ne sme imeti sovrašta). In sicer to zaradi pravičnosti, ludobnemu v kazen in poboljšanje podložnika; zaradi višjih obzirov, če je upanje, da se tako slab spamejeti; ali pa, kadar se je batiti, da se bode ludobni še slabo tolmačil, to prijaznost; ali če se je batiti novih prepirov z njim.

Kar se pa tiče citatov: Takega ne pozdravite! Ne jejtž žnjim! — Treba ju je imeti tako: Ne občuite dalje časa s takimi proti-kristi, kolikor je mogoče; ogibajte se ludobnih ljudij družbe — kolikor to okolnosti, dovoljujejo, po navodu kršč. modrosti in modrih svetovalcev!

Iz Gorenjega polja. Našega ljubljene in nepozabnega dušnega pastirja preč. gosp. vikarja Angela Carga smo izgubili, ker so premeščeni od nas v Nabrežino. To izgubo obžaluje cela občina, ker je bil toliko pri previdenju bolnikov, kakor pri splošnem vsestranskem občevanju postrežljiv, veden, natančen ter uzoren, spoštovanja vreden duhovnik. Bog ga ohrani še mnogo let, tako zdravega in čvrstega cerkvi in domovini na blagor, ter čestitamo ob enem vrlim Nabrežincem za predobitev takega vzglednega dušnega pastirja, kakoršen je nam nepozabni preč. gosp. Angel. Dobili smo tudi že drugega duhovnika iz Banjšic sv. Duha. Ljudstvo ga je častno in z veseljem sprejelo, škoda je, da je pri sprejemu naš g. župan prepoveadal streljati, da bi topiči tudi oddaljenim ovčicam na znanjali veseli dan. Topiči pa so ropotali na dan potrditve županom njemu v čast, do se je svet tresel in ne da bi bil prepovedal streljati.

Sempas, dne 9. novembra. — Prvi teden novembra uživali smo vesele dni sv. misijona. Že meseca januarja je bil namenjen sv. misijon. Toda radi takratne bolezni vč. g. misijonarja Fr. Doljaka se je sv. misijon mogel obhajati še le zdaj. Vodili so ga trije očetje iz družbe Jezusove. Po tri pridige smo imeli na dan. Pridige so s prijetno silo vlekle ljudstvo v cerkev. Cerkev je bila vse dni polna zvestih poslušalcev. V izbrani obliki so se govorniki večkrat dotikal sedanjih skelečih ran, katere vernemu našemu narodu sekajo oni, ki hočejo cerkev na lice poljubovati, pa je stopajo na prste. Globok utis je napravilo razmotrivanje razločka, ki se nahaja med onimi, ki širijo brezversko omiko in med onimi, ki oznanjujejo versko omiko s krizem in evangelijem v desni in s peresom pa abecedo v lev. Zupljani so se z velikim veseljem udeleževali sv. misijona. Zveličavni čas nam je le prehitro potekel. Obhajancev smo šteli blizu 1900. Nihče ni hotel izostati. Ginljivo in navdušeno je bilo ponavljanje krstne obljube. Posebno veličastna pa je bila sklepna procesija. Namen te je bil javna in slovesna zahvala za dobrote v pretečenem stoletju ter ob enem poklon J. K. kralju vekov ob novem stoletju. K tej procesiji je došlo 16 duhovnikov; vodil jo je solkanski župnik. Za krizem so se uvrstili šolarji, potem možki, vsaka podružnica s svojimi krizi in banderi. Pred duhovščino smo našteli blizu 300 belo oblečenih deklec z venči na glavi in gorečimi svečami v rokah. Za duhovniki so sledili župan in starešine in konečno ženstvo. Vsega ljudstva se je cenilo nad tri tisoč. To je bila velikanska in veličastna manifestacija katoliškega življenja. Vse se je izvršilo v najlepšem redu brez nezgod v veselje in zadovoljnost in govor v blagor župnije. Vrnili se je mir in sloga. In to je zaželeni in krasni uspeh, ki naj ostane trajno. Vam pa če. gospodje oo. misijonarji kličemo še enkrat: Hvala in Bog plati!

S Sv. Gore. Dne 6. novembra t. l. obhajali so sledči gospodje: č. g. Andrej Leban vodja svetišča na sv. Gori pri Gorici, č. g. Jožef Skočir, dekan v Devinu in g. Matija Šorli ravnatelj c. k. postnega vreda v Ljubljani, na sv. Gori svojo 50-letnico prihoda iz Tolminskih ljudskih šol v Goriške z slovesno sv. mašo in zahvalno pesmijo, katero je daroval č. g. dekan ob veliki asistenci.

Knjigoveznicu je otvoril v Gorici v Gospoški ulici g. Iv. Bednarič, ki je zelo izkušen obrtnik. Kot slovenskega podjetnika ga toplo priporočamo slavnemu občinstvu. Knjigoveznicu bo na istem mestu, kjer je bila dosedaj Baumanova sladčičarna.

Rop v cerkvi. V Terzu pri Červinjanu so včeraj neznanzi zlikovci iz tamoznje cerkve odnesli dragocenosti za 1200 kron in neko podobo Marijino. Redarstvo je na nogah, da zasledi lopove.

Iz Dobravelj. Dne 13. t. m. zjutraj ob 5. uri se je povozil pod Batujami Andrej Jerkič, po domače Kos iz Dobravelj. Peljal je vino v Gorico. Bil je v hipu mrtev.

Nadomestne volitve za goriški deželni zbor in sicer ona za izpraznjen mandat po odstopu Mighettija in pa ona za izpraznjen mandat vsled smrti barona Locatellija, se bodeta vršili dne 7. decembra t. l. in sicer prva v Gorici, druga pa v Gradišči.

Iz Bovca. Radi konfuznosti in frazarstva, ki preveva bovškega poluradnega dopisnika sestanek „Kaplan Abram v Boču“ v „Soči“ od 6. nov., sem primoran g. dop. prosliti, naj mi blaghotno pojasni naslednje.

Glaši se: **To** vam morem dokazati, ako želite, tudi pred sodnijo. **To** — kaj? — naj kaj se nanaša ta „to“? Mogoče je troje:

1. Ali hočete dokazati pred sodnijo, da se ustanavljajo kons. društva tudi tam, kjer jih nič ni potreba?

2. Ali hočete dokazati pred sodnijo, da delajo konsumna društva skodo slovenskim trgovcem?

3. Ali hočete dokazati pred sodnijo, da se hoče kons. društvo ustanoviti tudi pri nas (v Bohem) prav nasproti našim trgovcem in kar je brati med vrsticami, da sam jaz delujem na to? Na to, prosim, blagovolite mi odgovoriti vsaj v listu „Soči“ ali pa osebno, ker niste hoteli v nedeljo na shodu pojasnit in podpreti tretje točke; o prvih dveh, ki sti v konfuznem se stavku tudi tako umeti, kakor sem ju označil, niti ne govorim, ker je za vsakega, logično mislečega človeka, in v tem tegu še izobraženega, neumno o tem izgubljeni besede.

Za danes torej to; drugič kaj več, ko bom na jasnom.

Za danes torej to; drugič kaj več, ko bom na jasnom.

Jos. Abram, kaplan.

Naša društva.

Iz trgovsko-obrtnice zadruge. Juristi okoli „Soče“ so pretili, da bodo izgubili uplačane deleže vsi, ki so jih odpovedali. Pisali smo že zadnjič, da je to gola ignorantnost. No, jezični dohtarji okoli „Soče“ so se vendar premisili in nam milostno naznani, da je le odpoved nemogoča. Za to naznani pa nas hočejo kaznovati 1 K. Toda nič strahu! Tudi to svitlo krono bodo morali pošteno popustiti! Prosimo vse one, ki so že dobili to naznani od trgovsko-obrtnice zadruge, da je poštejo nemudoma uredništvu „Prim. Lista“. Kakor smo že povedali, vložiti moramo skupno tožbo.

Vabilo k slovesni sv. maši v cerkvi sv. Ignacija in k občnemu zboru cecilijskega društva za goriško nadškofo, ki bode v sobani društva „Gabinetto cattolico“ v nunskih ulicah dne 22. t. m. po naslednjem vsporedu: A) Slovesna sv. maša ob 10. 1. Introit, korál s spremjevanjem orgelj. 2. Maša I. Schildknechta op. 5. (Herz Jesu-Messe) za tri moške glasove in orgle. 3. Graduale A. Foersterjev in 4. Ofertorij Al. Edenhoferjev, prirejena za 4 možke glasove od Fr. Setnicarja. 5. Metet Cantantibus organis F. Ferroni-ja za dva glasova in orgle. 6. Communio, korál z orgljami. B) Zborovanje ob 11^{1/4}. 1. Pozdrav predsednikov. 2. Poročilo tajnikovo in blagajnikovo obeh sekcij. 3. Slučajni predlogi. 4. Volitev novega odbora. K slovesnosti v cerkvi so vabljeni vsi prijatelji cerkvenega petja, k zborovanju pa društveniki. Slučajni predlogi naj se naznani odboru vsaj pred zborovanjem.

Za Alojzijevišče: g. dr. Nik. Tonkli 20 K, g. Ant. Jakončič 10 K, sl. županstvo Škrbina 10 K, g. Jos. Faganel 2 K, ranjki preč. g. Andrej Žnidarčič zapustil 100 K.

St. 924

Op.

Razglas.

Naznanja se, da

JAVNA DRAŽBA

zastavil III. četrleteta t. j. mesecev julija, avgusta in septembra 1899.

začne v pondeljek 10. decembra 1900, ter se bo nadaljevala naslednje četrte in ponedeljke.

Od ravnateljstva zastavilnice in ž njo združene hranilnice.
V Gorici, 7. novembra 1900.

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 GORICA Via Giardino 8
priporoča

prična bela
in črna vina
iz vičavskih,
furlanakih,

briskih, dal-
matinskih in
isterskih vi-
nogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnicu na vse kraje avstro-ugarske monarhije v sodih od 56 litrov naprej. Na zaklevo pošilja tudi uzorce.

Cene zmerne. Postrežba poštena.

Karol Draščik,

pekovski mojster na Kornu v Gorici odlikovan z častno diplomo najvišjega priznanja Jubilejne razstave na Dunaju l. 1898. In v Gorici na razstavi l. 1900 s zlato svetinjo izvršuje naročila vsakovrstnega peciva, tudi najlinejšega, za nove maše in godove, kolače za birmo in poroke itd.

Vsa naročila izvršuje točno in natančno po želji gospodov naročnikov. — Priporoča se za nje svojim rojakom v mestu in na deželi najljudneje.

Nova delavnica cerkvenih posod in orodja.

Gorica, magistratna ulica št. 8.

Podpisani vsoja si naznani preč. duhovščini, da je odprt novo delavnico cerkvenih posod ter se priporoča za naročbe svečnikov, svetilnic itd. v vsakovrstni kovini in v vsakem slogu po najnižjih cenah.

Ker še nima ilustrovanih cenikov, pošlje po želji preč. duhovščini obrise raznih posod in orodja.

Priporoča se tudi za popravljanje rabljenih, jih zopet posrebi in pozlati tako, da dobijo prvotno stanje.

Izdeluje strelovode po najboljših iznjibah in popravlja že rabljene.

Udani
Franc Leban,
srebrar.

Podpisana priporočata slavnemu občinstvu v Gorici in na deželi svojo novo urejeno

prodajalnico jestvin.

V zalogi imata tudi raznovrstne piže n. pr.: francoski Cognac, pristni kranjski brinjevec, domaći tropinovec, fini rum, različna vina, goružice (Senf), Ciril-Metodovo kavo in Ciril-Metodovo milo ter drugo v to stroko spadajoče blago. — Postrežba točna in po zmernih cenah.

Z odličnim spoštovanjem

Kopač & Kutin,
trgovca v Semeniški ulici h. št. 1.
v lastni hiši, kjer je „Trg. obr. zadr.“

Anton Fon,

klobučar in gostilničar v Semeniški ulici, ima bogato zalogo raznovrstnih klobukov in toči v svoji krémni pristna domaća vina ter postreže tudi z jako ukusnimi jedili. Postrežba in cene jako solidne.

Artur Makutz,

klepar v Ozki ulici (Via Stretta), se priporoča slavnemu občinstvu. Izdeluje vsakovrstna kleparska dela.

Čebelno voščene sveče pod garancijo 2000 kron

priporočam preč. duhovščini, cerkvenim oskrbnikom in slavnemu p. n. občinstvu.

Z odličnim spoštovanjem

J. Kopač,
svetec,
ulica sv. Antonia 7, Gorica.

Anton Obidič,

čevljar

Semeniška ulica hiš. št. 4 Gorica,
priporoča se
za raznovrstna naročila po meri
za gospode in gospode.

Naročila se izvršujejo hitro.

Važno za vsakega!

Važno za vsakega!

Prodajalnica po najnižjih cenah, dokler je še kaj v zalogi!

Dobiva se za
gl. 220 nikelnova anker remontna ura s posrebrneno franc. verižico in tokom.
gl. 465 prava srebrna rem. ura s posrebrn. ameriško verižico in tokom.
gl. 490 prava srebrna rem. ura za gospo s posrebrneno angl. verižico in tokom.
gl. 1170 prava 14 karatna zlata remont. žepna ura, z baržum, škatlo in eleg. verižico.

Za vsako uru 3 leta poroštva.

gl. 150 pravi 6 karatni zlati prstan in en lep kamen.

Pošilja tudi proti povzetju ali proti predplačilu zneska. Kar ne ugaja, se vzame v 8 dneh nazaj in se koj vrnje dotični znesek, takoj da kupec ni zgubi.

Bratje Hurvíz, kupelj Izvoza, Krakau Stradom 17

Bogata ilustrovana zapisnika cen za ure, nakite, zlato, srebrno in kineško-srebrno blago po znižanih cenah se dobivajo brezplačno in poštnine prosti. Agenti se isčejo.

Josip Blokar

na trgu svetega Antona št. 11.

v Gorici.

Priporoča slavnemu občinstvu v mestu in na deželi svojo trgovino jedilnega blaga n. pr. kavo: Santos, Sandomingo, Java, Cejlon, Portorico i. dr. — Petrolej v zaboju. Sladkor razne vrste. Moko št. 0, 1, 2, 3, 4, 5. Več vrst riža. Sveče I. in II. vrste. — Vino v butilkah n. pr. Malaga, Marsala, Ciper, Burgunder itd.

Postrežba točna. Cene zmerne.

Prva slovenska odlikovana krojaška delavnica v Gorici.

Anton Krušič,

krojaški mojster in trgovec v vrtni ulici
hiš. št. 10.

Izdeluje vsakovrstne možke obleke po vsakem kroju in za vsaki stan.

Ima tudi zalogo domačega in angleškega sukna vseh vrst za vsak letni čas.

Naročila iz mesta in z dežele sprejema in jih izvršuje hitro in točno.

Daje tudi na mesečne obroke po pogodbi.

Nova politična knjiga!

Naši narodni grehi.

Kako bo z vojsko?

Slovenec v svarilo in v pouk napisal Podgrajski.

Cena 50 vin. po pošti 5 nvč. več. Dobiva se v »Narodni tiskarni« v Gorici, ulica Vetturini hiš. št. 9. in pri G. Likarju, Semeniške ulice 10.

Vsakemu Sloencu neobhodno potrebna!

„Krojaška zadruža“,

vpisana zadruža z omejeno zavezijo
v Gorici,

Gospodska ulica hiš. št. 7.

VELIKA ZALOGA

vsakovrstnega manufakturnega blaga za ženske in moške obleke, za vsak stan in vsak letni čas v največji Izberi, kakor: sukno, platno, prtenino, Chiffon, oksfort, srovico, vsakovrstne preproge, zavesne, namizne prte; nadalje vsakovrstno perilo, srajce. Jiger itd. itd.

Vse po najnižjih cenah.

Cene so stalne brez pogajanja.

Anton Breščak

Gorica, gospodska ulica št. 14,
(blizu lekarne Gironeoli).

Ima v zalogi vsakovrstno po hišto za vsak stan. — Oprava po najmodernejših slogih, posebno za spalne, jedilne in posebne sobe je po nemškem slogu.

Bogata zaloga podob na platno in šipo z različnimi okvirji. Belgija brušena ogledala vsake velikosti. Različno pohištvo, kakor: toaletne mize, različna obešala, preproge za okna itd. Različne stolice z trsja in celuloida, posebno za jedilne sobe. Blazine iz strune, afriške trave, z žimami in platinom na izbiro ter razne tapecarije. Reči, katere se ne nahajajo v zalogi, preskrbijo se po izbiri cenikov v najkrajšem času. — Daje se tudi na obroke, bodisi tedenske ali mesečne. — Pošilja se tudi izven Gorice po železnici in parobrodih.

V zalogi ima največjegostjo
sobno opravo, na katero se še posebej opozarja p. n. občinstvo!

Zanimivo in poučno!